

ข้อสังเกต
การประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ครั้งที่ ๒๘/๒๕๖๐
วันอังคารที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เรื่องพิจารณา

ระเบียบวาระที่ ๓ รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน จำนวน ๒ เรื่อง

๑. การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน
๒. การส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน โดยภาคอุตสาหกรรม และกิจการพลังงาน

เรื่องที่ ๑ การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน

ข้อสังเกตของสมาชิกในที่ประชุม

นายสุรินทร์ จิรวินิชย์

รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้อุตสาหกรรมภายในประเทศ ผลิตแผงพลังงานเซลล์แสงอาทิตย์ (Solar Cell) และแบตเตอรี่สำหรับเก็บพลังงานแสงอาทิตย์ในเชิงพาณิชย์มากยิ่งขึ้น เพื่อลดต้นทุนในการติดตั้งแผงพลังงานเซลล์แสงอาทิตย์ (Solar Cell) และสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนผลิตไฟฟ้าสำหรับใช้ในครัวเรือนของตนเอง รวมทั้งจะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน ประสบผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ของการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

นายกษิต ภิรมย์

๑. ภาครัฐควรมีการจัดตั้งหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและควบคุมการใช้พลังงานหมุนเวียนและทดแทน โดยอาจยุบรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพลังงานหมุนเวียนและทดแทนแล้ว จัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาใหม่ เช่น กรมการพลังงานหมุนเวียนและทดแทน เป็นต้น เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ตลอดจนสามารถแข่งขันกับรัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนได้

๒. คำว่า “เสรี” ในเรื่องของพลังงานทดแทนนั้น หมายถึง การที่ภาครัฐอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการผลิตและใช้พลังงานหมุนเวียนและทดแทนได้อย่างอิสระ ซึ่งภาครัฐไม่ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ยุ่งยากเกินไป คณะกรรมการจึงควรมีการร่างกฎหรือระเบียบไว้ในรายงานด้วย เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกกฎหรือระเบียบต่อไป

๓. ในรายงานของคณะกรรมการควรมีการขยายความหรือนิยามคำว่า “ชุมชน” ให้มีความชัดเจน เพื่อให้ทราบว่า “ชุมชน” ในที่นี้หมายความว่ารวมไปถึงใครหรือผู้ใดบ้าง

๔. ภาครัฐควรเร่งส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการใช้พลังงานหมุนเวียนและทดแทนอย่างเสรี เพื่อลดการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ โดยจะต้องกำหนดเป็นวาระแห่งชาติหรือนโยบายของรัฐที่มีความชัดเจน ตลอดจนจัดลำดับความสำคัญในการผลิตพลังงานหมุนเวียนและทดแทนต่าง ๆ ว่าจะเริ่มส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการใช้พลังงานประเภทใดก่อนเป็นอันดับแรก และควรให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค รับซื้อพลังงานไฟฟ้าดังกล่าวจากประชาชนด้วย

๕. ภาครัฐควรจัดหางบประมาณในการส่งเสริมหรือสนับสนุนการใช้พลังงานหมุนเวียน และทดแทน โดยอาจนำเงินจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงบางส่วนมาใช้ดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

๖. ภาครัฐควรประสานงานและร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ที่มีความก้าวหน้าและเชี่ยวชาญในเรื่องของการผลิตพลังงานหมุนเวียนและทดแทน เช่น เยอรมนี เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ จีน เป็นต้น เพื่อร่วมมือกันในด้านวิชาการ ตลอดจนเชิญบริษัทเอกชนในต่างประเทศเข้ามาลงทุนในเรื่องของการพัฒนาพลังงานทดแทนในประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตาม ในอนาคตภาครัฐควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านองค์ความรู้ เทคโนโลยีต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรภายในประเทศ ให้มีความรู้ความสามารถในการค้นคว้า ผลิต หรือพัฒนาต่อยอดในเรื่องของการผลิตพลังงานหมุนเวียนและทดแทนด้วย

นายเสรี สุวรรณภานนท์

๑. รายงานของคณะกรรมการให้ความสำคัญในเรื่องของการเปิดกิจการไฟฟ้าเสรีในระดับชุมชน คำว่า “ในระดับชุมชน” นั้น มีความหมายว่าเฉพาะในชุมชนอย่างเดียว หรือหมายความรวมถึงภาคเอกชนด้วย หรือไม่ อย่างไร ดังนั้น จึงควรมีการอธิบายหรือขยายความให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๒. ปัจจุบันภาคเอกชนไม่สามารถขายไฟฟ้าข้ามเขตแดนที่ดินของตนเองได้ นอกจากนี้ กระบวนการขออนุญาตผลิตไฟฟ้าของภาคเอกชนนั้น ยังมีขั้นตอนและกระบวนการที่ค่อนข้างยุ่งยาก ดังนั้น หากภาครัฐอนุญาตให้ภาคเอกชนสามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนได้ และรับซื้อพลังงานไฟฟ้าดังกล่าวจากภาคเอกชนก็จะสามารถทำให้ราคาค่าไฟฟ้าในอนาคตมีราคาที่ถูกลงได้

๓. ตามรายงานของคณะกรรมการที่เสนอให้คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานเป็นผู้ออก “ระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทน” นั้น คณะกรรมการควรมีการยกย่องระเบียบไว้ในรายงานด้วย เพื่อให้คณะกรรมการสามารถนำไปพิจารณาใช้เป็นแนวทางในการออกระเบียบต่อไป

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช

๑. ภาครัฐควรส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการเปิดเสรีกิจการไฟฟ้า โดยใช้พลังงานทดแทนให้มากขึ้น เพื่อให้ราคาค่าไฟฟ้ามีแนวโน้มที่ถูกลง โดยอาจเปิดโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้านหรือท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการผลิตพลังงานไฟฟ้าด้วยเหมือนเช่นในต่างประเทศที่อนุญาตให้ภาคเอกชนเข้ามาก่อสร้างโรงงานผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน แต่กำหนดให้ภาคเอกชนขายหุ้นของโรงงานผลิตไฟฟ้าให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการระดมทุน รวมทั้งให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ผลิตและผู้ซื้อพลังงานไฟฟ้าทั้งทางตรงและทางอ้อม

๒. ปัญหาความไม่เสถียรของกระแสไฟฟ้าที่เกิดจากพลังงานไฟฟ้าที่มีไม่เพียงพอในระบบการผลิตนั้น อาจแก้ไขได้ด้วยวิธีการผลิตพลังงานไฟฟ้าในรูปแบบไฮบริด (Hybrid) กล่าวคือ จะต้องไม่พึ่งพาการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือเชื้อเพลิงใดเชื้อเพลิงหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว แต่ให้ผลิตพลังงานไฟฟ้าในหลาย ๆ รูปแบบผสมผสานกันแทน เช่น อาจจะใช้วิธีการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์เป็นหลัก แต่ในขณะเดียวกันก็ผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานลม ชยะ ชีวมวล ถ่านหิน เชื้อน หรืออื่น ๆ ช่วยเสริมในระบบด้วย เป็นต้น เพื่อให้มีพลังงานไฟฟ้าใช้อย่างเพียงพอต่อความต้องการ

นายชูชัย ศุภวงศ์

๑. ภูมิประเทศของประเทศไทยมีความเหมาะสมในการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น แต่ในปัจจุบันการก่อสร้างโรงงานผลิตไฟฟ้าหรือการดำเนินการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน ยังมีปัญหาติดขัดในเรื่องของข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ซึ่งยังไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ดังนั้น ภาครัฐจึงควรมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายหรือระเบียบต่าง ๆ ที่ยังคงเป็นปัญหาอุปสรรคอยู่ เพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนให้ดียิ่งขึ้น

๒. รายงานของคณะกรรมการการใช้ชื่อเรื่องว่า “การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน และระดับครัวเรือน” เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับเนื้อหาของรายงาน ซึ่งส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ประชาชนในระดับครัวเรือนสามารถผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนได้โดยง่าย

๓. ภาครัฐควรมีแผนงานหรือกลไกระดับชาติในการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการผลิตและใช้พลังงานทดแทนที่มีความชัดเจน

๔. ภาครัฐควรอำนวยความสะดวกในเรื่องของการติดตั้งระบบผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะในเรื่องของระบบสายส่งที่ประชาชนไม่สามารถดำเนินการติดตั้งเองได้ เนื่องจากไม่มีศักยภาพหรือมีงบประมาณไม่เพียงพอ

๕. จะเป็นไปได้หรือไม่ อย่างไร ที่จะแยกเรื่องของการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ออกมาดำเนินการเป็นเรื่องแรก เนื่องจากการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์สามารถดำเนินการได้ทันทีและใช้งบประมาณไม่มาก

นายศิริชัย ไม้งาม

๑. ตามรายงานของคณะกรรมการที่กล่าวว่าจะให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนในกิจการระบบสายส่งนั้น ในข้อเท็จจริงเป็นไปได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากการลงทุนในกิจการระบบสายส่งมีค่าใช้จ่ายมากกว่าการลงทุนในโรงงานหรือแหล่งผลิตไฟฟ้า ความเป็นไปได้ที่ภาคเอกชนจะมาลงทุนกิจการระบบสายส่งจึงมีค่อนข้างน้อย

๒. การเปิดเสรีกิจการไฟฟ้าเป็นเรื่องดี แต่ภาครัฐควรมีความระมัดระวังในเรื่องการกำหนดราคา ค่าไฟฟ้าและความเสถียรของระบบพลังงานไฟฟ้า หากภาครัฐไม่มีการควบคุมราคาค่าไฟฟ้าไว้ อาจทำให้เกิดเหตุการณ์ค่าไฟฟ้ามีราคาสูงขึ้นได้ในอนาคต ตลอดจนระบบการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนนั้นยังไม่มี ความเสถียรและมั่นคงเท่ากับการผลิตไฟฟ้าในรูปแบบเดิม ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีมาตรการหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วย

พลตำรวจเอก ชิดชัย วรรณสถิตย์

๑. ภาครัฐควรส่งเสริมให้ชุมชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทน โดยให้ดำเนินการในรูปแบบของสหกรณ์ชุมชน ซึ่งจะทำให้ประชาชนในชุมชนได้รับประโยชน์โดยตรง

๒. ควรกำหนดกลไกให้มีหน่วยงานที่จะสามารถให้คำปรึกษาในการดำเนินการและบริหารโครงการกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน โดยให้อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ

๓. ควรส่งเสริมการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนหลังคา หรือโซลาร์รูฟ (Solar Roof) เพื่อผลิตไฟฟ้าใช้ภายในบ้านหรือในอาคารเป็นหลัก ตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึง ข้อดีและข้อเสียของการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อป้องกันการโฆษณาที่เกินความเป็นจริง

๔. รัฐควรส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนที่สามารถผลิตขึ้นจากพืชผลการเกษตรและ ชีวมวลที่เป็นวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อให้ชุมชนสามารถใช้แหล่งทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่าไม่เป็นภาระ ที่จะต้องกำจัดหรือปล่อยให้แหล่งพลังงานเช่นขยะชีวมวลทำลายสภาพแวดล้อมในชุมชน

นางฉวีลวดี บุรีกุล

๑. รัฐควรสร้างความมั่นคงทางพลังงานของประเทศให้มีศักยภาพและเสถียรภาพ เพื่อป้องกันการ แปรรูปและการผูกขาดหรือการทำลายความมั่นคงทางพลังงานในอนาคต

๒. รัฐควรจัดทำระบบเครือข่ายและสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับพลังงานทดแทน ที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนในชุมชนให้สามารถใช้พลังงานทดแทนได้อย่าง ถูกต้องและมีประสิทธิภาพสูงสุด

๓. ควรให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทน ในระดับชุมชนและควรมีการศึกษาเพื่อหาแนวทางให้ประชาชนได้ใช้ไฟฟ้าที่มีราคาถูกลง

๔. ควรให้รัฐสภาแห่งใหม่และหน่วยงานราชการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ แบบติดตั้งบนหลังคา หรือโซลาร์รูฟ (Solar Roof) เช่นเดียวกับรัฐสภาของประเทศปากีสถาน

๕. ควรปรับปรุงแก้ไข กฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ชุมชนต่าง ๆ สามารถผลิตจำหน่าย และใช้ไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนได้อย่างคุ้มค่าและเพียงพอ ซึ่งจะทำให้ชุมชนมีรายได้จากการจำหน่ายไฟฟ้า รวมทั้งกำหนดสิทธิประโยชน์ให้กับผู้มีส่วนร่วมในการผลิตกระแสไฟฟ้าให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อไม่ให้เกิด การผูกขาดการผลิตโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

เรื่องที่ ๒ การส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน โดยภาคอุตสาหกรรมและกิจการพลังงาน

ข้อสังเกตของสมาชิกในที่ประชุม

นายกษิต ภิรมย์

การปฏิรูประบบของการจัดกิจกรรมทางสังคมด้วยการรวมตัวกันของกลุ่มชุมชนต่าง ๆ ในพื้นที่ ร่วมมือกับกลุ่มผู้ประกอบการเพื่อดำเนินการในลักษณะองค์กรรวมในรูปแบบของกิจการวิสาหกิจเพื่อสังคม ไม่ควรให้ภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหรือเข้ามามีบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เนื่องจากการดำเนินการดังกล่าวเป็นการร่วมลงทุนโดยสมัครใจของกลุ่มผู้ประกอบการพลังงานและ อุตสาหกรรมต่อเนื่องในพื้นที่ และยังมีตัวแทนจากทั้งกลุ่มชุมชนและกลุ่มผู้ประกอบการร่วมบริหารจัดการแล้ว

นายอำพล จินดาวัฒนะ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน ควรดำเนินการผลักดันร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. .... ให้ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้มีกฎหมายรองรับการปฏิรูปการส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน โดยภาคอุตสาหกรรมและกิจการพลังงาน ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิรูปมีความยั่งยืนและสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม

นายชูชัย ศุภวงศ์

ควรมีการติดตามและประเมินผลสำเร็จจากการจัดกิจกรรมทางสังคม (CSR) ของกลุ่มผู้ประกอบการที่รวมตัวจากกลุ่มชนต่าง ๆ ซึ่งมีการร่วมลงทุนอย่างสมัครใจในกิจการพลังงานและอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่องภายในท้องถิ่น และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในพื้นที่ต่อยอดการดำเนินการสู่การจัดตั้งเป็นรัฐวิสาหกิจเพื่อสังคมมาบตาพุดให้เป็นโครงการนำร่องต้นแบบ (Pilot Project) โดยกำหนดหน่วยงานผู้ประเมินผลโครงการ ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้ ๑) สภาอุตสาหกรรมจังหวัด ๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ๓) มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาสายอาชีวศึกษาในท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลดังกล่าวให้เกิดประโยชน์ในทางสังคม เศรษฐศาสตร์ และยังเกิดประโยชน์โดยตรงต่อทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรม ชุมชน และวิสาหกิจชุมชนที่เกี่ยวข้องต่อไป

กลุ่มงานคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทา

ผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย

สำนักกรรมการ ๓